

(barranc) de *Ses Picossetes* (1963); *las Picorsas* ja en aragonès sogorbí (partida de Ayódar: Gulsoy).

Quant a *pica*, en aquest significat, que es pot deduir de molts o tots els casos, es diferencia de *pic* en el sentit de ser un gran cim de parets rocoses però mediodreument ample més aviat que punxegut en la seva culminació. Del Canigó tothom ha sentit parlar de la *Pica*, el seu punt més alt (que cau espatat per les bandes de Balaig i de Cadí): «Les neus mai foses, que blanquegen / sus la *pica* del Canigó», Saisset (*Catal. d. R.*, 159); però en tot el territori ross. se n'anomenen moltes amb aquest genèric, i verament hi ha consciència general de l'ús com a apel·latiu, com ens en dona fe J. Seb. Pons: «Enllà del Costabona, sorgien totes les *piques* del pas de Núria ---» (article a *Vida Nova*, Perp.-Montp. 1954, 21), cosa que en els fets correspon a uns dotze cims desplegats per uns 20 kms. Ara bé la documentació ens mostra que, lluny de ser una innovació variadora del mot internacional *pic*, ja abundava a l'Edat Mitjana: en un doc. de 1309 s'anomenen la *pica* de *Morens* i la *pica seu serrato de Comba de Vachis* (Morens i Coma de Vaques són justament el trajecte al·ludit pel poeta), i en un de 1393 s'anomenen les mateixes més la *Pica de Cabrera* (*InvLC*, s. v.).

De fet la consciència de l'apel·latiu és cosa comuna: quan Griera preguntava a Catllà per la manera de dir «el cim (de la muntanya)» li donaven a triar entre *la pika* i *la kálma* (*ZRPb*, XLV, 247); el meu pastor de Conat tot enumerant turons i altures m'assenyalava «aquella *pika* damunt Arletes», que m'explicà com 'carena' (segons el mapa s'assembla més a un cim planer o fins a una carena que a un cim agut o rocós), 1960. Com a genèric en tinc anotats bastants casos des d'allí fins al Coll de la Perxa: a Noedes *La Pica del midàia* entre Montcoronat i la Collada de Jújols (segons el mapa, 16 × 41 cim relativament baix però rocós); damunt Formiguera de Capcir, àdhuc en plural *les Piques rúzes* bastant espadades (35 × 568), la *pika* de Recantós 2539 alt., i una mica entrada en el terme, llenguadocià, d'Orlí (on el mapa, 39 × 570) marca una mica d'espatat roquer (1960). Minva molt des de Cerdanya cap a Ponent, però segueix havent-n'hi, i de tan anomenades, com la *Pica* de Carlit i la *Pica d'Estats*. I en trobo exemples fins a l'Alt Pallars: *Pica de l'Àliga* a Llavorsí, trifínia amb Arestuï i St. Romà de Tavèrnoles (1964); i fins al capdall de Ribagorça: a Gavàs *Pica-cabrera* (1965).

Segueix havent-n'hi encara alguns exemples, ací i allà, pels Pirineus gascons, almenys com a genèric, i en el Bearn apel·latiu *pique* «grand *pic*, montagne escarpée» (Palay), que Lespy-R. cita en una poesia de l'ossalès F. de Laborde (1880). Deu ser relíquia del basc local, *picarra* 'estimball, penya-segat' que sento al Roncal (d'un home local a Isaba, però que ja no sabia basc, 1971). *Picorra* al Flamicell és alhora NL i apel·latiu: «al *Racó* [damunt el poble] hi ha dos *pikôfres* que en diuen *Les Picorres*», Serradell (1957), que m'aclareixen «cogollons drets» en el sentit de 'puntes escarpades'. Per a les *Picardes* entre Espot i Llessui, veg. ARDU.

Picó 'tossal' es troba en diverses rodalies, especialment a Pall.-Ribag. En unes afrontacions de la Vall d'Assua: «cap al cap de la Cavalilla [o deia *Canalilla?*] y devalle al *picó jo<s>sà*» Capbreu de Rialb, a. 1645 (f° 7v^o); ja n'hi ha algun a la part alta del Segre mitjà: «damunt la Creu de Castell hi ha dos *picons*, on diu si hi havia el castell de Senyús» Cabó (1957). Però n'hi ha més cap a Ribagorça: el *Picó de St. Cosme* (alt. 1129, 4° 26 × 42° 14) i el *Picó de l'Àliga* c. la cota 1021, damunt Sapeira; damunt Areny, el *Picó de Teixet* de 1273 alt., forma el trifini amb Berganui i Cornudella, i és la punta més alta de la rodalia, escarpada pel vessant N. i NE., no tant pels altres. També, però, al Pallars: «darrere aquells dos *picons* hi ha la Mainera» Espot (1934); *lo Picó de Campo*, tossal punxegut prop de Moror; *lo Picó de la Guàrdia* sobre Aiguabella; *Les Picons* a Espui (1957). I segueix encara per la frontera lingüística: *el Picon de las Aguilas* en les muralles altes del Turbó, *Picon de Penarroja* a Viu de Campo (1965), *los Picons de Marro* a Aguinalliu (1965). Però d'altra banda també n'hi ha alguns a Mallorca, com *es Picons de Biniatró*, prop de Campanet, o el de la Font de Xorrigo (Arx. Ll. Salvador, p. 222).

Pica, en el sentit de conques i dipòsits de líquids, és mot cabdal del català, del qual és típic: ha preocupat els etimòlegs, si bé la major part dels romanistes semblen haver-lo defugit: com a mot d'origen fosc i només català; car res no va dir-ne Diez, res no se'n troba en les obres de Wartburg (no en el FEW VIII, s. v. **pikkare*, *pica*, *picus*); si bé és veritat que M-Lübke l'inclou entre els derivats de l'ètimon expressiu del nostre verb (**PIKKARE* en el REW), però com que ho fa sense gaire més justificació ni explicació semàntica que les implícites, era inevitable l'acollida escèptica. Crec que en el fons és veritat, però cal explicar-ho. Preocupa també el fet de la manca de parentela romànica: àdhuc ben poca, si no gens, en llengua d'oc; com que no figura en el TdF ni en altres glossaris regionals (Doujat-Visner, Palay, Lespy, Dupleich etc.) i ni tan sols pertany ja a l'aranès, el parell de testimonis medievals que en trobem, a penes ha estat reconegut per Levy (VI, 308). És clar, de tota manera: «unam *piquam* mole petre» en uns inventaris de Montauban en el segle xv, i també m'ho sembla en «intra en lo molí --- ont avia beucop de blats, et l'escampero per lo molí, et ne portero *las picas* et la bassina de la moldura» en els Annales de Milhau (Roergue, c. al S. xiv).⁶

En tot cas en la nostra llengua és de tots els llocs i tots els temps, com a denominació de la 'peça de pedra, terrissa etc., cóncava i destinada a aigües o altres líquids' [1363, *pica de la font*, *AlcM*; Inv. de Vic, 1410, *DAG.*]: «una conca de fust, una peliça, una *picha* de fust e una concota» (que ha de ser això anant citat entre dues conques), Ribes 1380 (*BABL* VI, 470); JMarc, *Dicc.*, 1372, ja cita, entre els «rims equívocs» «*pica* per *pica* d'aigua, per cell qui *pica*» (lin. 1753); *pica* de jaspí Bna. a. 1432 (CaCandi, *MiscHiCat.* I, 223), «--- a 4 bastayors qui portaren la *pica* de la font qui-s fa an lo raphator nou de la claustra» Bna. 1435